

משרד החינוך

חיים בשותפות

המלצות ועדת ההיגוי

מוגש לשרת החינוך חה"כ ד"ר יפעת שאשא ביטון
ולמנכ"לית המשרד גב' דלית שטאובר

תמוז תשפ"ב, יולי 2022

”התכונה היסודית של אהבה היא בהסרת המחיצות בין האדם לחברו והתקרבות הלבבות, אולם אין פירושה של אהבה זו היגררות, אין פירושה שעבוד וטשטוש העצמיות של אחד משני הצדדים הקשורים זה לזה באהבתם. הזרימה ההדדית שלה אינה רוצה בשום פנים לשנות את האדם, אך היא רוצה לשנות את מקומו. על כן הסרת המחיצות שבאה בעקבות האהבה שבין אדם לחברו מביאה אך להתפתחות וגידול רוחני של כל עצמיות לחוד ולא להשתעבדות.”

(הרב עדין אבן ישראל, שטיינזלץ בספר ”להרים את השמים” עמ' 106)

מיעדי משרד החינוך

להצמיח בוגרים בעלי זהות עצמית מגובשת,
שנוהגים בכבוד כלפי מי ששונה מהם,
ומצליחים לראות בעיקר את המשותף ולא את המפריד.
בעלי תחושת שייכות, מעורבות ואחריות לחברה,
אשר ערכי צדק, שוויון, סובלנות וכבוד הדדי נר לרגליהם.

הקמת ועדת היגוי

ינואר 2022, על ידי שרת החינוך, חה"כ ד"ר יפעת שאשא-ביטון
כתב המינוי בחתימת מנכ"לית המשרד, גב' דלית שטאובר
כחלק מ'אבני הדרך' של שרת החינוך

יו"ר הוועדה: אבי גנון, המשנה למנכ"לית משרד החינוך
מנהלת הוועדה: ד"ר שרה זילברשטרם
חברי הוועדה: אנשי משרד החינוך, מטה ושטח, בחינוך הפורמלי ובחינוך החברתי קהילתי, מנהלי אגפי חינוך ברשויות,
גננות, מורים, מנהלים, הורים ותלמידים, ארגוני מורים, אנשי אקדמיה וגופי חברה אזרחית.
יועץ אסטרטגי מלווה: ארז בוקובזה
ליווי משרד המשפטים: ד"ר גליה בונה
ליווי משרד ראש הממשלה: ד"ר עינת רון
רכזת הוועדה: מיכל נמוני

מוקדי התייחסות

מוקד תרבותי

עולים וותיקים

מוקד דתי

בחברה היהודית: חילונים, מסורתיים, דתיים לאומיים וחרדים, בחברה דוברת ערבית: מוסלמים, נוצרים, דרוזים, צ'רקסים, בדואים, בעלי זיקה שונה לדת

מוקד לאומי

יהודים וערבים

מוקד חברתי

מרכז ופריפריה

כינון שלושה צוותי עבודה:

צוות מיגור,
מניעה וחינוך
נגד גזענות

בריכוז אתי סאסי
ועו"ד איל רק

צוות חיים
בשותפות

בריכוז דנה פרידמן
וחגי גרוס

צוות מיפוי
ואפיון

בריכוז איל רם

מהלך אמצע - המלצות ביניים
לשנת הלימודים תשפ"ג

תהליך רחב של
שיתוף ציבור

שותפות עם גופי
החברה האזרחית

עקרונות העבודה

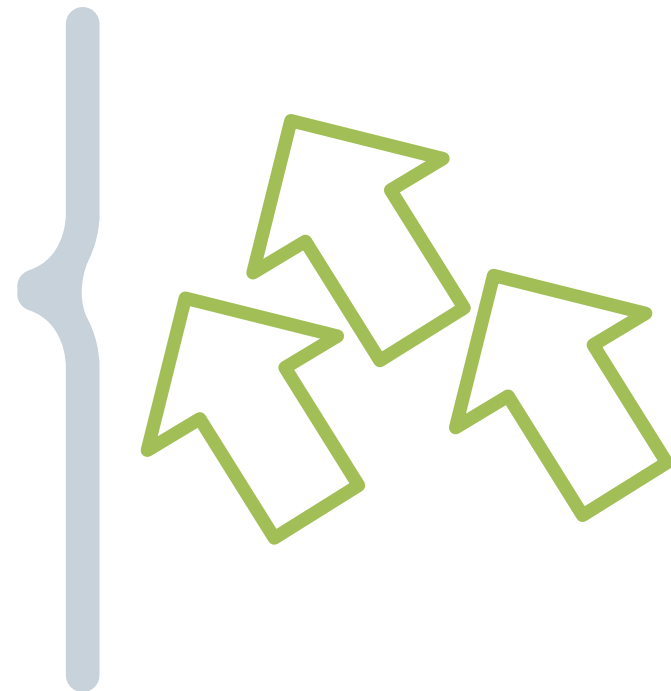

- 1.** פיתוח תפיסה משרדית, הכוללת עיגון בחוזר מנכ"ל וכלי מדידה והערכה
- 2.** מתן מענה לליקויים שהועלו בדו"ח מבקר המדינה בנושא
- 3.** מיקוד בפעולות ארוכות טווח במטה המשרד, צוותי החינוך, תלמידים ואווירה ציבורית
- 4.** התבססות על הידע שנצבר במטה לחינוך אזרחי ובהמלצות הצוות לאחר מבצע "שומר החומות"
- 5.** התייחסות לרצף החינוכי - חינוך בגיל הרך, חינוך יסודי, חינוך על יסודי וסטודנטים
- 6.** התייחסות לרצף החינוכי - חינוך פורמאלי וחינוך חברתי קהילתי
- 7.** התאמה לכול זרמי החינוך
- 8.** דגש על מרכזיות צוותי החינוך וההוראה בהובלת תהליכי שינוי בשגרה ובזמן משבר
- 9.** שיתוף ארגוני חברה אזרחית הפועלים בתחום החינוך לחיים בשותפות וחינוך נגד גזענות
- 10.** עבודה שוטפת ומסונכרנת עם כל הגורמים במשרד, לרבות דוברות ופרסום

- 1.** הטמעת ערכים של צדק, שוויון, סובלנות וכבוד לכל אדם באשר הוא אדם, באקלים המרחב החינוכי
- 2.** פיתוח וחיזוק תפיסת הזהות העצמית וערכי מורשת לכלל הקבוצות
- 3.** הכרה בריבוי זהויות וקידום תפיסת המגוון כנכס תרבותי וחברתי
- 4.** קידום תחושת השייכות והאחריות למרחב החיים המשותף, מכנים משותפים ועתיד משותף
- 5.** חיזוק סולידריות חברתית, אמפתיה, אמון, ורצון להכיר מתוך סקרנות והפחתת הניכור והחשש בין הקבוצות
- 6.** מיגור גזענות במערכת החינוך ובחברה, באמצעות הכרה בתופעת הגזענות ומתן כלים לזיהוי וטיפול
- 7.** מתן הזדמנות, יחס, ותחושת ערך שווים לכלל באי מערכת החינוך, תוך שימת לב לצרכים ייחודיים ולחסמים
- 8.** אנשי החינוך יראו בחינוך לחיים בשותפות וחינוך נגד גזענות חלק מרכזי מתפקידם ויהיו בעלי מסוגלות, מיומנויות וכלים למילוי תפקיד זה.

חיים בשותפות - המשגה

תחום ידע הכולל ערכים ומיומנויות שמטרתם היכרות עם מגוון הזהויות בחברה והבנת המשמעות של חיים במרחב משותף הרכיבים הנדרשים לחינוך לחיים בשותפות, הם:

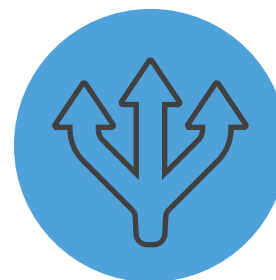
פיתוח מיומנויות
הקשבה ושיח

עבודה לגבי המתח
בין זהות ייחודית
לבין זהות משותפת

תפיסת המגוון
כערך חיובי

חשיפה והיכרות של
הקבוצות השונות
בחברה בישראל

חיזוק הזהות
העצמית

המינוח 'חיים בשותפות' טומן בחובו קריאה לאקטיביות ולא המתנה שזה יקרה מאליהם...

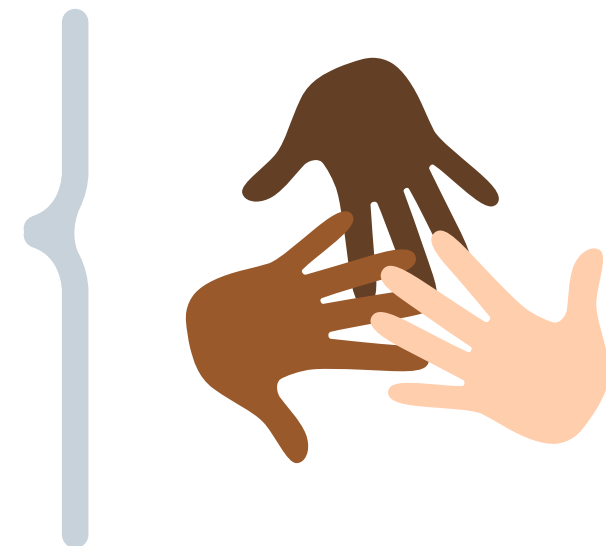
מניעה, מיגור וחינוך נגד גזענות - המשגה

גזענות היא פגיעה בכבוד, זכויות והזדמנויות על בסיס שיוך קבוצתי. הגזענות מבוססת על תפיסה של עליונות ביולוגית או תרבותית, המוטמעת במוסדות החברה והמדינה, בנורמות החברתיות ובתרבות. מושגים נוספים רלוונטיים ונלווים למושג הגזענות הם "אפליה" ו"דעות קדומות".

קיים חשש ששימוש במושגים "רכים" בלבד, כגון סובלנות ורב תרבותיות, לא ייצור מרחב מאפשר לאלו שנפגעים מגזענות להשמיע את קולם.

חינוך נגד גזענות מבקש להציב את "הדבר עצמו" על שולחן הדיונים, או בחלל הכיתה או הגן.

תמונת מצב וקווים מנחים להרחבת הפעילות ולהעמקתה

1 עשייה מגוונת במחוזות
ובבתי הספר

2 קווים מנחים להרחבת הפעילות
ולהעמקתה

2x מסגרת המשגתית
אחידה

2b מדיניות סדורה
וכלל מערכתית

2g כלי אבחון פנימיים
למדידה והערכה

2z הרחבת פרקטיקות
בנוסף למפגשים
(תאוריית המגע)

2ה פעילויות לכלל זרמי
החינוך בישראל

המלצות בארבעה תחומים עיקריים:

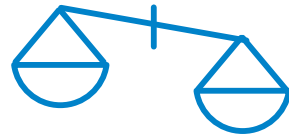
1. המלצות המתייחסות למדיניות מערכתית
2. המלצות המתייחסות לפדגוגיה
3. המלצות המתייחסות להכשרה, כניסה ופיתוח מקצועי
4. המלצות המתייחסות לאווירה ציבורית

1. המלצות המתייחסות למדיניות מערכתית

4. חיזוק המודעות בקרב אנשי המשרד והמטה

3. הטמעת מדד השותפות ככלי מדידה פנימי

2. כתיבת חוזר מנכ"ל בנושא

1. קביעת הנושא כתת סל חובה מתוקצב בגפ"ן

7. המשך עבודת צוות היישום המשרדי

6. המשך גיוון במערכת החינוך

5. הטמעה בזרמי החינוך השונים

2. המלצות המתייחסות לפדגוגיה

1. שילוב בחזון החינוכי ובתוכניות העבודה

2. פיתוח ידע שיטתי לגיבוש זהות ולהיכרות

3. פיתוח חומרי למידה ופרקטיקות הוראה

4. שילוב בתחומי דעת שונים ובתוכניות משרדיות

5. מיסוד שבוע שיא

6. חיזוק השפה המדוברת - עברית וערבית

7. עידוד שיתופי פעולה בין מוסדות חינוך

8. הטמעה מהגיל הרך

המלצות המתייחסות להכשרה, כניסה ופיתוח מקצועי

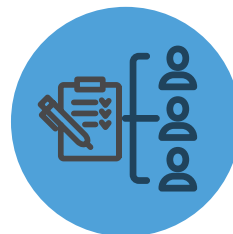
3.

הדרכת
הורים

הכשרת
מנהלים,
יועצות
ופסיכולוגים
חינוכיים

תכניות פיתוח
מקצועי לצוותי
הוראה
במוסדות החינוך
ובניית קהילות
מחנכים
רב מגזריות

הטמעת
המודעות
בשלב
הכניסה
להוראה

הטמעת מתווה
חיים משותפים
במוסדות
ההכשרה
להוראה
ושילוב בתכנית
הלימודים

4. המלצות המתייחסות לאווירה ציבורית

משרד החינוך

1. יציאה בקמפיין ציבורי
2. העלאת המודעות הציבורית באמצעים שונים
3. שיתופי פעולה עם רשויות מקומיות
4. שיתופי פעולה עם הורים וקהילה
5. שיתוף פעולה עם ארגוני מורים
6. שיתוף מועצת התלמידים הארצית

תודה לכל חברי הוועדה על השותפות והאחריות

תודה מיוחדת לחברי הצוות המוביל, אשר רובם
ימשיכו גם כצוות יישום:

ארז בוקובזה, עו"ד איל רק, ד"ר גליה בונה, דנה פרימן,
לילך אפלטון, מיטל לויט, מיכל נמני,
עדי יהלומי, ד"ר עינת רונן, רונית דגן, שושי שפיגל